

Parlamentul
Republicii Moldova

Duy-08 nr. *86*
03 martie 2020

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de lege cu privire la suspendarea aplicării reducerii pedepsei condamnatului deținut în condiții precare de detenție (nr. 59 din 14 februarie 2020)

Examinând proiectul de lege menționat, prin prisma prevederilor art. 54 din Regulamentul Parlamentului și a legii privind actele normative nr. 100/2017, Direcția generală juridică expune următoarele.

I. Considerațiuni generale

1. Proiectul de lege a fost înaintat spre examinare în Parlament cu titlu de inițiativă legislativă de Guvernul Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea nr. 86 din 12 februarie 2020, în temeiul art. 73 din Constituție și art. 47 alin. (1) al Regulamentului Parlamentului.
2. Prezentul proiect de lege are ca obiect de reglementare suspendarea aplicării reducerii pedepsei condamnatului deținut în condiții precare de detenție, conform prevederilor art. 385 alin. (5), art. 473² alin. (3) și art. 473⁴ alin. (4) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003.
3. Prin natura reglementărilor, proiectul de lege se înscrie în categoria legilor organice, iar domeniul de reglementare ține de competența exclusivă a Parlamentului, fiind astfel incidente prevederile art. 66 și 72 din Constituția Republicii Moldova.
4. Conform notei informative anexate la proiect, implementarea prevederilor proiectului de lege nu implică alocarea mijloacelor financiare suplimentare din bugetul statului. Totodată, suspendarea aplicării reducerii pedepsei condamnatului va condiționa alocarea mijloacelor financiare din bugetul de stat ca urmare a revendicării acestuia în temeiul art. 473⁴ alin. (5) din Codul de Procedură Penală.
5. Valorificarea principiului procesului penal de respectare a drepturilor, libertăților și demnității umane asigură implementarea în cadrul legislativ național a prevederilor consemnate în art. 3 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale "*nimeni nu poate fi supus tratamentelor inumane sau degradante*", ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr. 1298/1997. Or, în conformitate cu prevederile

statuate în art. 4 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, dacă există neconcordanță între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

6. Printre principiile generale ale procesului penal se identifică respectarea drepturilor, libertăților și demnității umane prevăzute la art. 10 din Codul de procedură penală, potrivit căruia *"în desfășurarea procesului penal, nimeni nu poate fi supus la tortură sau la tratamente cu cruzime, inumane ori degradante"*. În acest context, remarcăm că proiectul de lege reieșind din obiectul de reglementare și scopul indicat în Nota informativă nu asigură respectarea principiului legalității și constituționalității.

7. Ca observație de ordin general, menționăm că Nota informativă la proiectul de lege nu corespunde exigențelor art. 34 din Legea nr. 100/2017, care prevede că, autorul proiectului asigură efectuarea expertizelor economice, financiare, științifice, ecologice, anticorupție, juridice, de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene sau a altei expertize prevăzute de legislație, în funcție de tipul raporturilor sociale reglementate de actul normativ. Reiterăm că, astfel de rapoarte nu au fost asigurate de autorul proiectului.

8. Cu referire la proiectul de lege prenotat menționăm, că legislația în vigoare nu conține prevederi referitoare la suspendarea acțiunii actelor normative. Astfel, potrivit prevederilor stabilite de Capitolul VI din Legea nr. 100/2017 procedeele tehnice aplicabile actelor normative sunt modificarea, abrogarea, rectificarea și republicarea actelor.

9. În sensul celor menționate *supra*, atenționăm asupra următoarelor prevederi ale Hotărârii Curții Constituționale nr.19/1999: *"Nici Constituția, nici Regulamentul Parlamentului nu conțin noțiuni despre suspendarea prin acte normative ulterioare a acțiunii unor acte normative adoptate anterior"*.

10. În aceste condiții, proiectul de lege urmează să fie unul derogatoriu de la normele generale, dar să nu le suspende.

Prin urmare, propunem următoarea redacție pentru **Art. I** din proiectul de lege:

"Prin derogare de la prevederile art. 385 (5), art. 473² alin. (3) și art. 473⁴ alin. (4) din Codul de procedură penală a Republicii Moldova nr. 122/2003, plângerile referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se examinează prin despăgubire în valoare bănească cu aplicarea art. 473⁴ alin. (5) din Codul de procedură penală a Republicii Moldova nr. 122/2003. Termenul pentru aplicarea prezentei legi este de 6 luni de la data intrării în vigoare."

II. Obiecții de conținut

11. Merită de consemnat, că suspendarea aplicării reducerii pedepsei condamnatului deținut în condiții precare conform prevederilor art. 385

alin. (5), art. 473² alin. (3) și art. 473⁴ alin. (4) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 nu limitează dreptul condamnaților de a depune plângeri împotriva administrației instituției penitenciare, în cazul în care partea neexecutată din pedeapsă nu permite deducerea integrală a reducerii pedepsei sau perioada încălcării condițiilor de detenție este mai mică de 10 zile. Astfel, în temeiul dispoziției stabilite la art. 473² alin. (4) din Codul de procedură penală, condamnatul în privința perioadei rămase poate solicita despăgubire în valoare bănească. Prin urmare, proiectul prenotat contravine prevederilor statuate în art. 3 alin (4), lit. a) din Legea nr. 100/2017 conform căreia "proiectul actului normativ trebuie să fie corelat cu prevederile actelor normative de același nivel cu care se află în conexiune".

12. Cu toate că Nota informativă subliniază că proiectul de lege vizează „*adoptarea unei legi temporare în condiții excepționale*”, este de remarcat, că proiectul de lege vizat nu comportă caracter temporar, întrucât în condițiile prevederilor consemnate în art. 73 alin. (2) din Legea nr. 100/2017 , "*în actul normativ se indică termenul de aplicare ori evenimentul la survenirea căruia actul normativ sau unele dispoziții își încetează acțiunea*".

13. Cu referire la doctrina penală și obligația statului de a asigura previzibilitatea, accesibilitatea și claritatea normei penale, remarcăm că proiectul de lege nu soluționează problematica abordată de autor privind aplicarea neuniformă a legii de instanțele de judecată la examinarea plângerilor depuse împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului. Normele respective au fost introduse prin Legea nr. 272/2018 pentru modificarea unor acte legislative drept soluție *ultimo ratio* în vederea asigurării respectării drepturilor subiecților vizați în temeiul art. 3 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

14. În acest context, remarcăm Hotărârile nr. 26/2010 și nr. 26/2016 ale Curții Constituționale a Republicii Moldova, care stabilesc că norma de drept trebuie să corespundă celor trei criterii de calitate: accesibilitate, previzibilitate și claritate, iar "la elaborarea unui act normativ legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate".

III. Obiecții de ordin tehnico-legislativ

15. Pe tot parcursul textului proiectului de lege urmează a se ține cont de tehnicile rigorilor redacționale. Astfel, sursa publicării se va expune în felul următor: sursa, anul, numărul, articolul.

16. Contrar prevederilor Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, constatăm următoarele lipse și neconformități la proiectul de lege, și

anume:

- a) nu au fost respectate etapele legiferării statuate în alin.(1) lit.a) a art.20;
- b) nu au fost efectuate expertizele stabilite în art.21;
- c) nu sunt colectate și respectiv întocmite conform cerințelor stipulate în alin.(1) lit.f) a art.21 sintezele obiecțiilor și propunerilor autorităților publice, și după caz, a recomandărilor reprezentanților societății civile.

17. În condițiile în care autorul menționează în Nota informativă că proiectul de lege comportă un caracter temporar, conform rigorilor stabilite în art. 47 alin. (3) din Legea nr. 100/2017, acesta urmează a fi completată cu o dispoziție nouă care va indica expres perioada de aplicare, sau data de încetare a aplicării actului.

Concluzii

În temeiul obiecțiilor susmenționate, recomandăm autorului reevaluarea oportunității promovării proiectului de lege cu privire la suspendarea aplicării reducerii pedepsei condamnatului deținut în condiții precare de detenție nr. 59 din 14 februarie 2020.

**Șef Direcție generală
Ion CREANGĂ**

Ex.: Olga Barbălată